

KONSILL

**Viešojo pirkimo sutarčių
kainos peržiūra:
reikalavimai ir
galimybės**

Partnerė | Viešųjų pirkimų ekspertė
Neringa Virbickaitė

VPĮ 89 str. numatyti pagrindai

kai pakeitimas, **neatsižvelgiant į jo piniginę vertę:**

- **iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai** suformuluotas PD nustatant:
  - **sutarties peržiūros**, įskaitant **kainos indeksavimą**, atlyginimų darbuotojams peržiūrą, sąlygas
  - ar pasirinkimo galimybes, įskaitant sutarties termino, perkamų kiekių, apimties, objekto pakeitimą.
- PD **turi būti nurodyta** galimų pakeitimų ar pasirinkimo galimybių **apimtis, pobūdis ir aplinkybės**, kuriomis tai gali būti atliekama.
- **Neleidžiami** tokie pakeitimai ar pasirinkimo galimybės, dėl kurių **iš esmės pasikeistų** pirkimo sutarties ar preliminariosios **sutarties pobūdis**.

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

Peržiūra – sutarties kainos (įkainių) pakeitimas, atliekamas dėl:

- kainų lygio pokyčio,
- mokesčių,
- minimalaus darbo užmokesčio dydžio pasikeitimo
- bei kitų objektyvių aplinkybių,

nesusijusių su sutarties termino, prekių, paslaugų ir (ar) darbų kiekių ir (ar) apimties, objekto keitimu

Pojstatyminis teisės aktas
VPT Kainodaros taisyklės

PO pareigos ir teisės

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

PO **privalo** (jei trumpesnė – **gali**) numatyti sutartyje nurodytos **fiksuotos kainos (fiksuotų įkainių)** peržiūros sąlygą, jei sutarties **trukmė kartu su numatytu pratęsimu yra:**

- pagal *užsakymus* atliekamo **prekių** tiekimo trukmė - **1 (vieni) metai ar ilgesnė**.
- **paslaugų** teikimo trukmė - **2 (dveji) metai ar ilgesnė**.
- **darbų** atlikimo laikotarpis - **6 (šeši) mėnesiai ar ilgesnis**.

Svarbu:

- Bent viena peržiūros sąlyga turi numatyti perskaičiavimą dėl aplinkybių, **nesusijusių su mokesčių pasikeitimu**.

Kainos peržiūra (I)

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

PD bei sutartyje, nurodoma:

- **aplinkybės**, kurioms atsiradus **atliekama** peržiūra, taip pat statistinių ar kitų rodiklių šaltinius, kai peržiūra vykdoma remiantis jų duomenimis;

Pavyzdžiui:

Statistikos
departamento teikiama
informacija (rinkos
dinamika)

		Gyvenamieji pastatai, iš viso	Negyvenamieji pastatai, iš viso	Inžineriniai statiniai
Statybos sąnaudų elementų kainų indeksai (2015 m. - 100) -	2022M08	152,3714	153,5839	139,3774
	2022M07	152,4109	152,0538	138,8968
	2022M06	150,6592	151,7043	137,9150
	2022M05	148,0655	150,5909	136,4287
	2022M04	146,5495	149,7027	134,7343
	2022M03	141,9073	143,4245	131,1387
	2022M02	138,3934	138,2441	124,1827
	2022M01	133,6474	132,4730	120,9125
	2021M08	128,4771	127,4068	117,0412
	2020M08	118,5518	114,1282	112,9430
	2019M08	117,0388	113,6661	111,7871
	2018M08	110,9358	108,7912	106,2531

Kainos peržiūra (II)

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

- ***sutarties kainos perskaičiavimo formulę.***

Sutarties kainą peržiūrint antrą ir vėlesnį kartą, perskaičiavimo formulė turi būti taikoma ne visai pradinės sutarties vertei, bet ***tik neišpirktiems*** pagal sutartį prekių, paslaugų, darbų kiekiams (apimtims):

*Perskaičiavimo formulė gali būti nurodyta **ne tik visai kainai ar įkainiui, bet ir jų sudedamosioms dalims**, tačiau tokiu atveju svarbu, kad PO pirkimo dokumentuose (rengiant pasiūlymo formą, į kurią tiekėjai surašo siūlomas kainas ar įkainius ir pan.) reikalautų tiekėjų nurodyti tokią informaciją, kuri jam perskaičiuojant kainos ar įkainio sudedamąsias dalis leistų turėti aiškias jų reikšmes ir nustatyti jų svarbumą galutiniam įkainiui ar kainai.*

Kainos peržiūra (III)

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

- **peržiūros momentą bei dažnumą.**

Peržiūros momentas gali būti nustatytas arba **konkrečia data**, arba **tam tikru įvykiu**, arba **šių būdų deriniu**. Nustatant peržiūros momentą bei dažnumą, reikia įvertinti sutarties trukmę, laiką, kuris būtinas statistinių ar kitų rodiklių apskaičiavimui ir paskelbimui.

Pavyzdžiui:

*Sutartyje gali būti nustatyta, kad sutarties kaina peržiūrima, kai statybos sąnaudų elementų **kainų indekso**, labiausiai atitinkančio **objekto rūšį**, reikšmė pakinta daugiau kaip (x proc.) per bet kurį darbų vykdymo laikotarpį.*

Kainos peržiūra (IV)

...iš anksto buvo aiškiai, tiksliai ir nedviprasmiškai suformuluotas PD...

- **momentą**

nuo kurio įsigalioja pakeistos sutarties kainos ar įkainiai ir už kurias prekes, paslaugas ir (ar) darbus bus mokama senosiomis kainomis ar įkainiais, o už kurias – pakeistomis (-ais);

- **skirtingas peržiūros taisyklės**

skirtingoms sutarties objekto sudėtinėms dalims (kai sutarties objektą sudaro skirtingos sudėtinės dalys), jei to reikia.

kai **pakeitimo poreikis** atsirado **dėl aplinkybių**, kurių **protinga ir apdairi PO negalėjo numatyti**, ir kai kartu yra šios sąlygos:

- pakeitimas iš esmės **nepakeičia sutarties pobūdžio**;
- **atskiro** pakeitimo vertė **neviršija 50 %** pradinės pirkimo sutarties vertės
- o **bendra atskirų pakeitimų** pagal šį punktą vertė – **neviršija 100 %** pradinės pirkimo sutarties vertės.

Tokiais pakeitimais negali būti siekiama išvengti šiame įstatyme pirkimui nustatytos tvarkos taikymo.

...dėl nenumatytų aplinkybių...

Būtina įvertinti:

- Aplinkybės egzistavimą
- Momentą, kada paaiškėjo aplinkybė
- Aplinkybės poveikį sutarties įgyvendinimui
- Rizikos pasidalinimą
- Duomenis, įrodančius aplinkybės poveikį konkrečiai sutarčiai

Aplinkybės egzistavimas

...dėl nenumatytų aplinkybių...

Sutarties įgyvendinimą (objekto pabrangimą) gali veikti įvairios aplinkybės:

- Nepaprastoji padėtis
- Ekstremali situacija
- Kinijos veiksmai metalo rinkoje
- Karas Ukrainoje
- Sankcijos nedraugiškoms šalims
- kitos

Svarbu:

Aplinkybė **turi būti** tokia, kurios atsiradimui **nedarė įtakos sutarties šalių veiksmai** ir su kuria būtų susidūręs bet kuris rinkos dalyvis

Momentas, kada paaiškėjo aplinkybė

...dėl nenumatytų aplinkybių...

- Prieš pirkimo paskelbimą
- Paskelbus pirkimą, prieš pasiūlymų pateikimo terminą
- Prieš sutarties pasirašymą
- Sutarties vykdymo metu

Svarbu:

Aplinkybės atsiradimo (paaiškėjimo) momentas - svarbus, priimant sprendimą dėl galimybės keisti sutarties sąlygas ir tokio keitimo apimtį

Aplinkybės poveikis sutarties įgyvendinimui

...dėl nenumatytų aplinkybių...

- **Ne kiekviena** sutartis yra **veikiama visuotinai** žinomomis nenumatytomis aplinkybėmis
- **būtina įvertinti ar ir kokia apimtimi** tokia atsiradusi aplinkybė veikia konkrečios sutarties įgyvendinimą

Rizikas dalinasi abi sutarties šalys

Tiekėjui tenkančios rizikos:

- **Įprastas** kainos pokytis: *kainos pakilimas, neviršijantis įprasto kasmetinio kainų lygio kilimo, nėra laikomas aplinkybe, kurios nebuvo galima numatyti*
- Aplinkybės, kurios yra **žinomos** pasiūlymo teikimo ir/ar sutarties sudarymo metu

PO tenkančios rizikos:

- Nenumatytų aplinkybių atsiradimas
- Neįprasti kainos pokyčiai

Duomenys, įrodantys aplinkybės poveikį konkrečiai sutarčiai

...dėl nenumatytų aplinkybių...

- viešai prieinama informacija
- valdžios institucijų sprendimai
- viešai skelbiami statistiniai duomenys
- techninio projekto duomenys, lokalinės sąmatos, techninė specifikacija ir pan.
- komerciniai pasiūlymai, sudarytos sutartys, išrašytos sąskaitos
- statistiniai duomenys (Statistikos departamentas, Londono metalų birža ir kt.);
- „Sistela“ duomenys
- medžiagų tiekėjų, gamintojų, subrangovų raštai

Kiti svarbūs aspektai

Dalis kurioje atliekamas keitimas

Sutarties kaina perskaičiuojama tik neatliktiems darbams/paslaugoms/prekėms

...dėl nenumatytų aplinkybių...

Keitimo apimtis

Sutarties sąlygos koreguojamos, tiek, kiek tai būtina atstatyti sutarties šalių pusiausvyrą

Keitimo inicijavimas

Tiekėjas ar PO turi inicijuoti sutarties keitimo procedūrą nedelsiant po to, kai paaiškėja nenumatytos, sutartį veikiančios, aplinkybės

Dėkoju už dėmesį!

Neringa Virbickaitė

Partnerė | Viešųjų pirkimų ekspertė

Advokatų profesinė bendrija KONSILL

Ukmergės g. 315B, Vilnius

+370 688 37649

neringa.virbickaite@konsill.lt